

19/11/2022

Hrdinové

**MO
SIVA
DEL**

November 2022

KULTÚRA A UMENIE

HUDBA

2022 Rok SLOVENSKÉHO HUDOBNÉHO UMENIA

ALTERNATIVA 2022 – Adam Badí Donoval, Barbora Tomášková, w y m e / seafur / AstraZeneca b2b2b

12. 11. 2022 | Kasárna Karlín, Prvního pluku 2, Praha

V priebehu celého *Roka slovenského hudobného umenia 2022* sme sa snažili predstaviť širokú škálu hudobných žánrov v interpretácii hudobných telies či sólistov – od koncertov vážnej hudby cez folklor až po alternatívu. V rámci prezentácie alternatívy sme vstúpili do spolupráce s podujatím ALTERNATIVA 2022.

Na tohtoročnom jubilejnom 30. ročníku festivalu sa predstavia slovenskí umelci: **Adam Badí Donoval, Barbora Tomášková, w y m e / seafur / AstraZeneca b2b2b**

Adam Badí Donoval toho zvláda veľa. Pracuje ako zvukový inžinier na európskej úrovni, píše o hudbe (rad jeho textov vyšiel na BandCamp Daily), vedie vydavateľstvo Warm Winters Ltd. Jeho tvorbu charakterizujú náladové koláže, v ktorých sa snúbia terénne nahrávky, elektronické slučky a útržky melódií.

Slovenská skladateľka **Barbora Tomášková** prepojuje živú elektroniku s vlastnoručne vyrobenými akustickými nástrojmi a vytvára tak zvukové krajiny, v ktorých vychádza plynutie hudby predovšetkým z princípu intuície a rituálu.

Záver slovenskej časti festivalu sa ponese v znamení pestrej kombinácie troch DJiek s náklonnosťou k hybridným zvukom, ktoré živo, zábavne a eklekticky surfujú po okrajoch žánrov – od postklubu cez gqom a reggaeton až po hyperpop, či trap.

W y m e je DJka a zakladateľka queer safe-space klubovej noci **xeno-**. Vo svojich setoch sa špecializuje na chirurgické spájanie odvrátených strán klubovej, popovej a experimentálnej produkcie. Seafur je rezidentkou pražského Rádia Punctum. Jej DJ sety sa nesú v podobnom duchu a opierajú sa o reggaeton, afrohouse, gqom a rôzne formy experimentu.

DJ AstraZeneca debutovala nedávno na akcii **xeno-**, kde namiešala energický set plný experimentov, hyperpopu, trance a viac aj menej viditeľných zákutí československého trapu.

Kurátori festivalu: Jiří Špičák, Jonáš Kucharský, T3 - kultúrny prostriedok, mappa

Pre bližšie informácie navštívte: <https://www.alternativa-festival.cz/>

Pripravili:

Festival Alternatíva v spolupráci so Slovenským inštitútom.

MÁRIA TERÉZIA #posledná milosť pôvodný slovenský muzikál

13. 11. 2022 | 15:00 | Divadlo Hybernia, nám. Republiky Praha 1

Slovenský inštitút v Prahe – v spolupráci s Divadlom Hybernia – v posledných mesiacoch *Roku slovenského hudobného umenia 2022* pripravil jedno z jeho vrcholných podujatí – uvedenie pôvodného slovenského muzikálu **Mária Terézia #posledná milosť**. Kompletne slovenský autorský a inscenačný tím predstaví príbeh cisárovnjej a okrem iného aj jedinej českej kráľovnej v podaní bratislavského divadla Nová scéna.

Pôvodný muzikál *Mária Terézia #posledná milosť* prináša prekvapivé prepojenie príbehov dvoch žien.

Nevšedná panovníčka, ktorá ovplyvnila chod dejín v strednej Európe, bola nositeľkou hodnôt, na ktorých stojí celá dnešná Európa. Mocná politička medzi mužskými panovníkmi, ale aj milujúca a zraniteľná žena medzi mužskými slabochmi. V muzikálovom spracovaní paralelne prebieha tiež príbeh jednoduchej dievčiny, ktorú chcú kvôli jej výnimočným schopnostiam odsúdiť a upáliť. Osudy oboch žien sa prelínajú, až sa na konci osudovo pretnú. Českí diváci môžu poznať príbeh Márie Terézie zo slávneho českého seriálu Márie Terézie.

Hudbu k pôvodnému muzikálu zložil **Lubo Hornák**. Pod libreto a réžiu sa podpísal popredný slovenský režisér **Dodo Gombár**, ktorý dlhoročne režíruje v českých divadlách, o i. pôsobil ako umelecký šéf v Mestskom divadle Zlín a v pražskom Švandovom divadle. V hlavnej postave Márie Terézie sa predstaví **Sisa Sklovská**. Branislav Deák stvárňuje postavu uhorského grófa Adreja Hadika. Kráľa Jozefa II. hrá Martin Harich. V ďalších postavách uvidíte Tomáša Majláha, Pavla Plevčíka, Martina Kaprálika, Marcela Ochránka, Janu Lieskovsku, Karola Čálika, Petru Dubayovú, Viktóriu Matuškovú, Luciu Vráblicovú, Dáriusa Kočiho, Petra Makranského. Miroslavu Gális Parlovú, Lukáša Pištu, Vladislava Plevčíka, Pavla Topoľského, Petra Kočiša a Marcela Mondočka.

Bližšie informácie na: <https://www.hybernia.eu/>

Pripravili:

Divadlo Nová scéna v Bratislave, Slovenský inštitút a Divadlo Hybernia

DIVADLO

IOKASTÉ

Moderná verzia klasického mýtu o toxickej maskulinite od Sofokla po Donalda Trumpa, stret antiky so súčasnosťou

Premiéra: 5. 11. 2022 | 19:30 | Městská divadla pražská, V JÁMĚ, PRAHA 1 scéna KOMEDIE

Spoločný česko – slovenský divadelný projekt Mestských divadiel pražských a Slovenského komorného divadla v Martine, ktorý sa bude pravidelne reprízovať v Prahe a v Martine.

Príbeh kráľovnej, ktorá si – ako býva v antických tragédiách manierom – užila utrpenie na niekoľko životov dopredu. Príbeh ženy, ktorá bola vždy na okraji záujmu mužov. Príbeh postavy, ktorá v legendárnej *Sofoklovej* tragédii dostáva najväčší priestor v momente, keď posol opisuje jej samovraždu. Inscenácia *Iokasté* je pokus o feministickú odvetu na tomto mýte. Prepája súčasný básnický text s výraznou pohybovou a výtvarnou zložkou.

Obsadenie: **Jana Olhová, Petr Konáš, Juraj Poliak**

Réžia: **Lukáš Brutovský**

Dramaturgia: **Miro Dacho**

Ďalšia repríza v roku 2022: **5. 11. | 19:30 a 19. 12. | 19:30**

Pripravili:

Městská divadla pražská a Slovenské komorné divadlo v Martine. Predstavenie vzniklo za finančnej podpory MK SR a Slovenského inštitútu v Prahe

NOC DIVADEL 2022

**19. 11. 2022 | 22:00 | Inscenované čítanie: *Ako sa robia ryby z rybacej polievky*,
Kampus Hyberská, Hyberská 4, Praha 1**

/Samostatná vernisáž výstavy sa uskutoční 19. 11. 2022 od 18:00 do 18:45 v Kampuse Hyberská/

Slovenský inštitút v rámci *Noci divadiel 2022* – s oficiálnym podtitulom **Hrdinovia** – pripravil autorský komponovaný program, ktorý bude odkazovať k hrdinom Novembra 1989 pri príležitosti jeho 33. výročia, a satirickou formou aj k negatívnym javom, ktoré išli ruka v ruke s pozitívnymi zmenami.

Hlavnou časťou programu bude inscenované čítanie hry *Ako sa robia ryby z rybacej polievky* popredného slovenského dramatika a spisovateľa Lubomíra Feldeka.

Hru napísal v roku 2022 a ktorej verejné uvedenie sa uskutoční v premiére. Hra je prepisom dávnejšej autorovej hry z roku 1988 *Skúška*, ktorá ako palimpsest Molièrovho *Mizantropa* trefným spôsobom vypovedala o dvojtvárnosti života vo vtedajšom režime. (Hlavnú postavu mizantropického Alcesta nezabudnuteľne stvárnil herec Milan Kňažko.) Komédia *Ako sa robia ryby z rybacej polievky*, o ktorej sám autor hovorí, že ju dopísal čas, nadväzuje na hru *Skúška* a reflektuje obdobie deväťdesiatych rokov 20. storočia. Postavu Alcesta v inscenovanom čítaní opäť stvárni Milan Kňažko.

Osoby a obsadenie:

ARSINOE, ministerka: **OLGA BELEŠOVÁ**

FILINT, súkromný nájomca divadelného bufetu: **ROMAN POMAJBO**

ORONT, výtvarný umelec: **BRAŇO HOLIČEK**

AKAST, cudzinec-mafioso: **PAVEL CHALUPA**

KLITANDER, jeho tlmočník alias policajný inšpektor z Interpolu: **RICHARD TRŠŤAN**

CELIMENA, herečka: **DANIELA ŠINKOROVÁ**

ALCEST, jej manžel: **MILAN KŇAŽKO**

ELIANTA, kapitán kriminálky, v prestrojení novinárka Natália: **ZUZANA KRONEROVÁ**

Na vytvorenie režijnej skice sa podujal Braňo Holiček.

Inscenované čítanie hry nás vráti do obdobia, keď sa v roku 1989 zmenil politicko-spoločenský režim a menili sa aj kabáty... Avšak vzhľadom na podtitul tohtoročnej Noci divadiel **Hrdinovia**, by sme pri tejto príležitosti radi pripomenuli nielen 17. november 1989, ale aj deň predtým, než sa divadelné javiská zmenili na tribúny a námestia sa stali javiskami dejín. 16. novembra 1989 sa totiž na Slovensku konala nepovolená demonštrácia za občianske a náboženské slobody, ktorú v predvečer Medzinárodného dňa študentov zorganizovali poslucháči Filozofickej fakulty UK v Bratislave a ktorá predznamenovala Nežnú revolúciu na Slovensku.

Nasledovať bude diskusia s účastníkmi demonštrácie 16. novembra 1989 v Bratislave s **Dagmar Füle, Milanom Novotným a Radom Števcíkom**, za účasti významných českých hostí.

Na záver výstavy sprístupní *FILOZOFI V NOVEMBRI 1989 – od nepovolenej demonštrácie k študentskému štrajku* **popredná osobnosť novembrových udalostí, bývalý politik a dodnes verejný zástanca spravodlivej občianskej spoločnosti Milan Kňažko.**

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe v spolupráci s Kampus Hyberská a 3KinoFest

FILM

3KINOFEST, FESTIVAL STREDOEURÓPSKEHO FILMU

9. 11. – 18. 11. 2022, Městská knihovna, Velký a Malý sál, Mariánské náměstí 98/1, Praha 1 a Pasáž u Nováků, Vodičkova 699, Praha 1

V roku 2022 sa Slovenský inštitút stáva prvýkrát partnerom etablovaného pražského Festivalu stredoeurópskeho filmu 2022 3KinoFest. Vďaka tejto skutočnosti festival uvedie viaceré vynikajúce slovenské filmy.

Hrané filmy:

CENZORKA (107 MATEK)

10. 11. 2022 | 18:30 | Městská knihovna, Velký sál, Mariánské náměstí 98/1, Praha 1

Slovenský dramatický film v ruskom jazyku, ktorý režíroval **Peter Kerekes**, bol uvedený v roku 2021. Balansuje na hrane dokumentu a hraného filmu. Dráma mala svetovú premiéru v septembri 2021 na Benátskom filmovom festivale, odkiaľ si odniesla cenu za najlepší scenár. V októbri 2021 film získal ocenenie *Silver Hugo* v kategórii najlepšia réžia na Medzinárodnom filmovom festivale v Chicagu, rovnako získal hlavnú cenu pre najlepší film na minuloročnom filmovom festivale v nemeckom Cottbuse. Snímka je aj slovenským národným kandidátom na cenu americkej Akadémie filmových umení a vied (*Oscara*) v kategórii najlepší zahraničný celovečerný film.

Dej filmu sa odohráva v skľučujúcom prostredí ženskej väznice v ukrajinskej Odese. Vstupuje do nej Lesja, odsúdená za zabitie svojho manžela. Lesja je tehotná, čaká svoje prvé dieťa. Po príchode na výkon trestu zisťuje, že nie je jedinou, ktorá je v radostnom očakávaní...

SVETLONOC

11. 11. 2022 | 16:45 | Městská knihovna, Malý sál, Mariánské náměstí 98/1, Praha 1

Česko-slovenský koprodukčný film režisérky **Terezy Nvotovej** ocenila v auguste 2022 porota súťažnej sekcie Súčasná kinematografia (Cineasti del presente) na filmovom festivale vo švajčiarskom Locarne cenou *Zlatý leopard* za najlepší film.

Svetlonoc je magická dráma, ktorá sa odohráva v divokých slovenských horách. Bez filtrov otvára intímny priestor žien a nebojí sa provokovať – násilie, sex, smrť, či drogy ukazuje v nových kontextoch. Diváci sa tak vydajú na cestu plnú napätia, zvedavosti a vzrušenia aby nakoniec našli spolu s hlavnou hrdinkou slobodu a seba prijatie.

Dokumentárne filmy:

ARCHITEKT DRSNEJ POETIKY

10. 11. 2022 | 19:30 | Městská knihovna, Malý sál, Mariánské náměstí 98/1, Praha 1

ARCHITEKT DRSNEJ POETIKY **Ladislava Kaboša** (réžia, scenár) z roku 2021. Ide o štylizovaný dokumentárny film s hranými prvkami. Architekt drsnej poetiky prináša strhujúci príbeh slovenského rodáka **Hansa Broosa** z Veľkej Lomnice, ktorého architektonické dielo zanechalo v Brazílii hlbokú stopu. Podľa jeho projektov bolo postavených viac ako 140 budov. Vedel majstrovsky začleniť architektúru do prírodného prostredia. Patrí medzi najvýznamnejších predstaviteľov modernej architektúry v Brazílii.

DHAULÁGIRÍ JE MÔJ EVEREST

12. 11. 2022 | 13:00 | Městská knihovna, Velký sál, Mariánské náměstí 98/1, Praha 1

DHAULÁGIRÍ JE MÔJ EVEREST Pavla Barabáša (réžia a scenár) z roku 2021. Film zachytáva prvovýstup Zoltána Demjána a jeho dvoch spolulezcov z Kazachstanu juhozápadným pilierom Dhaulágirí bol medzinárodne uznaný za najlepší horolezecký výkon roku 1988. Trojica liezla navyše alpským štýlom, to znamená bez podpory nosičov, vynášok, budovania postupových táborov a samozrejme – bez kyslíka. A hoci **Zoltán Demján** vystúpil aj na iné osemtisícovky vrátane Mount Everestu, jeho životným vrcholom sa stala práve osemtisícovka Dhaulágirí. Na tejto hore dosiahol to, čo bolo dovtedy považované za nemožné.

Študentské filmy:

Bohaté zastúpenie súčasnej slovenskej kinematografie doplní viacero študentských filmov z Vysoké školy múzických umení v Bratislave: *Ospalky* (r. Kateřina Hroníková), *Chlieb Náš Každodenný* (r. Alica Bednáriková), *memoria* (r. Peter Podolský), *r a u u* (r. Zlata Golecová), *Poetika anima* (r. Kriss Sagan), *On the Hill* (r. Lukáš Ďurica, Juraj Mäsiar).

Študentské filmy si môžete pozrieť **od 10. 11. do 12. 11. 2022 v Pasáž u Nováků, Vodičkova 699, Praha 1.**

Bližšie informácie nájdete na: <https://www.3kino.cz/program-2022/>

Cenzorka

Svetlonoc

Architekt drsnej poetiky

Dhaulágirí je môj Everest - Zoltán Demján

Pripravili:

3KinoFest v spolupráci so Slovenským inštitútom v Prahe

NEZLOMNÍ A OBĚTOVANÍ

Festival dokumentárných filmov o XX. storočí

ŽENA NOVEJ DOBY

11. 11. 2022 | 14:45 | Kino Bio Oko, Františka Křížka 460/15, Praha 7

Slovenský inštitút v Prahe prvýkrát spolupracuje s festivalom, ktorý je tematicky zameraný na filmy o obetiach totalitných režimov 20. storočia.

Na festivale sa predstaví dokumentárny film slovenskej producentky, scenáristky a režisérky **Anny Gruskovej** *Žena novej doby*. Jej autorský dokumentárny film prináša príbeh slovenskej priekopníčky demokracie, hugaristky, historičky, spoluautorky učebnice demokracie pre ženy aj hrdinky SNP Dr. Alžbety Göllnerovej Gwerkovej (1905 – 1944), ktorá v roku 1938 prichádza do Banskej Štiavnice za rodinným šťastím. Počas vojnovnej Slovenskej republiky zažíva krízu hodnôt slovenskej spoločnosti a jej obrat k totalite a klérofašizmu. Demokracia je dnes pre mnohých iba prázdne slovo a tento film sa mu znova pokúsi dať zmysel cez konkrétny ľudský osud.

Projekcia sa uskutoční za osobnej účasti Anny Gruskovej, ktorá v rámci následnej diskusie uvedie aj svoju knihu, umeleckú reportáž po stopách Dr. Alžbety Gwerkovej-Göllnerovej s názvom *Tichý pobyt*.

Pre bližšie informácie navštívte: <https://www.nezlomniabobetovani.cz/>

Žena novej doby

Prpravili:

Festival Nezlomní a obětování (Muzeum paměti XX. století) a Slovenský inštitút v Prahe.

Literatúra

FOKUS NA ŠÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU

24. 11. 2022 | 19:00 – 20:30 | Kampus Hybernská, Hybernská 4, Praha 1

Slovenský inštitút v Prahe, Kampus Hybernská, vydavateľstvo KK Bagala, Literárny klub a Book's Calling Club pokračujú v celoročnom cykle prezentácie súčasnej pôvodnej slovenskej literárnej tvorby.

Hostom novembrového vydania bude **Ivan Štrpka**.

Ivan Štrpka je slovenský básnik, prozaik a textár, člen básnickej skupiny *Osamelí bežci*, o ktorej vznikla v českom preklade Mirka Zelinského rovnomenná antológia.

Ivan Štrpka sa okrem vlastnej tvorby venoval aj písaniu textov piesní, ktoré boli určené pre Deža Ursínyho. Venuje sa prekladom z portugalčiny, španielčiny, taliančiny, maďarčiny a arabčiny. Občas používa pseudonym František Osoba.

Účinkujú: **Ivan Štrpka, Koloman Kertész Bagala, Mirek Zelinský**

Moderuje: Lubica Krénová

Vstup voľný

Zdroj: Foto N – Tomáš Benedikovič

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe, Kampus Hybernská, vydavateľstvo KK Bagala, Literárny klub a Book's Calling Club

14. 12. 2022 Inscenované čítanie Trojboj

Trojboj vznikol pred dvadsiatimi dvoma rokmi ako pokus predstaviť formou inscenovaných čítaní finálové texty súťaže DRÁMA – súťaže pôvodných slovenských a od roku 2010 aj českých dramatických textov. Od roku 2005 sa Trojboj koná v rámci festivalu Nová dráma/New Drama.

Organizátormi súťaže DRÁMA 2021 sú Divadelný ústav, Slovenské národné divadlo, Divadlo Jána Palárika v Trnave, Štátne divadlo Košice a Štúdio 12, divadelná platforma Divadelného ústavu. Partnerom súťaže je Rozhlas a televízia Slovenska – Rádio Devín.

Réžia: Juraj Bielik

Účinkujú: Katarína Šafaříková, Tomáš Vravník, Martin Hronský (hlas)

Porota súťaže Dráma 2021: Marta Ljubková, Mário Drgoňa, Lucia Mihálová, Lukáš Kopas, Vladislava Fekete

Finalisti súťaže DRÁMA 2021 (v abecednom poradí):

Jakub Čermák: Očistec si zaslouží každý

Tomáš Hájek: Sammuma

Dominik Reisel: Ľudia nikdy nezomrú

18. 12. 2022 V4 4V (VISEGRAD 4 – 4 VIOLONCELLI), Novomestská radnica, Praha

Záverečné podujatie v *Roku slovenského hudobného umenia 2022*, ktoré je zároveň podujatím Slovenského inštitútu v Prahe pri príležitosti slovenského predsedníctva krajinám V4.

Koncert štyroch violončelistov sa koná v rámci medzinárodného festivalu *České dotyky hudby*, ktorý sa dlhodobo zameriava na hudbu stredoeurópskeho regiónu.

Interpretmi sú: **Jozef Lupták** (SK), **Jiří Bárta** (CZ), **Ditta Rohmann** (HU), **Aleksandra Ohar** (PL).

Hlavným mediálnym partnerom Slovenského inštitútu je Český rozhlas.

Zmena programu vyhradená.

JUBILEÁ SLOVENSKÝCH OSOBNOSTÍ

80. výročie narodenia Evy Kostolányiovej (2. 11. 1942 – 3. 10. 1975)

Speváčka, tanečníčka a muzikálová herečka

zdroj: foto.osobnosti.cz

Eva Kostolányiová pochádzala z veľmi skromných pomerov. V roku 1958 sa stala tanečníčkou v SLUKu. Popri zamestnaní navštevovala hodiny spevu u slovenského operného speváka a vysokoškolského pedagóga Imricha Godina.

Od roku 1960 pôsobila vo *Vojenskom umeleckom súbore kapitána Nálepku*. V rokoch 1967 – 1968 bola speváčkou Mestského domu kultúry a osvetu v Bratislave, pričom v roku 1967 vystupovala už aj ako sólistka *Tatra revue*.

Ďalej pôsobila vo viacerých hudobných skupinách. Najskôr vystupovala s kapelou Ľuba Beláka, od roku 1970 v orchestri Branislava Hronca, krátko spievala aj so skupinou Modus. V roku 1972 si založila vlastnú skupinu *Hej*.

V roku 1972 zažiarila v hlavnej úlohe Nitušky v televíznej úprave operety *Mam'zelle Nitouche*.

Naspievala známe hity *Pod' so mnou*, *Až bude pokosená tráva*, *Keď si sám*, či *Dobré ráno želám*, s ktorým vyhrala Bratislavskú lýru.

Eva Kostolányiová zomrela 3. októbra 1975 v Bratislave.